

ATD
FOURTH WORLD

EDUCAȚIE INCLUZIVĂ PENTRU TOȚI:
ÎMPĂRTĂȘIREA EXPERIENȚELOR PRIVIND COMUNICAREA CU
PERSOANELE CELE MAI DEZAVANTAJATE

ATELIER 4-8 SEPTEMBRIE 2019
PLOVDIV - BULGARIA

În 2019, la începutul lunii septembrie, a fost organizat un atelier internațional în Plovdiv, Bulgaria. Acest atelier a fost rezultatul mai multor ani de prezență și activitate a organizației ATD Lumea a Patra în sud-estul Europei, ca parte dintr-un proces de înțelegere reciprocă cu oamenii și grupurile care luptă împotriva sărăciei. Această întâlnire a avut la bază, de asemenea, experiența Școlii Mobile din Stolipinovo, Bulgaria.

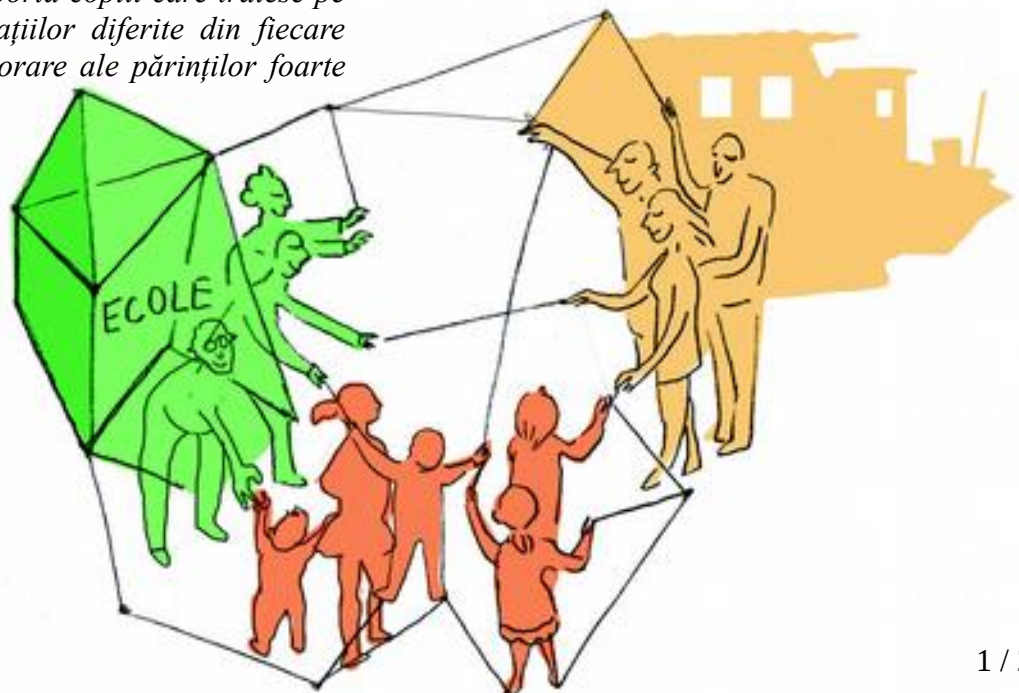
Timp de trei zile, 30 de participanți (părinți, profesioniști din domeniu, mediatori, membri din diferite comunități și persoane din diferite cartiere sărace) din Belgia, Bulgaria, Franța, Ungaria, România și Serbia au luat parte la proiecte educaționale dezvoltate în colaborare pe tema „Educație incluzivă pentru toți”. Întrunirea a fost ținută în cinci limbi.

În primele două zile, atelierelor interactive le-au permis participanților să împărtășească experiențe din viața lor personală și profesională într-un mod concret și să învețe din bunele practici implementate de ceilalți. „M-au șocat condițiile de trai aspre pe care le suportă copiii care trăiesc pe străzi.” „În ciuda situațiilor diferite din fiecare țară, motivele de îngrijorare ale părinților foarte săraci sunt universale.”

În timpul unei ședințe deschise, participanții au putut să își compare experiențele cu cele ale altor persoane, profesori și familii din cartierul Stolipinovo din Plovdiv. Pentru unii aceasta a fost una dintre rarele ocazii când părăsesc propriul cartier și prima dată când au avut șansa de a-și face vocea auzită în public.

Apoi, participanții au identificat provocările cu care se confruntă și asupra cărora doresc să lucreze împreună. Astfel, ei au dezvoltat mai multe priorități, toate având un punct comun: **nu putem realiza o educație incluzivă pentru toți fără să-i includem pe părinți încă de la început, căutând în același timp să implicăm toate părțile interesate din sistemul educațional.**

În concluzie, Elena din România și-a împărtășit impresiile: „Timpul petrecut aici m-a ajutat să apreciez munca tuturor acestor oameni care luptă pentru schimbare. Lucrurile nu mai par atât de sumbre acum, în plus, această experiență mi-a oferit o perspectivă mai largă.”

Scoala Mobilă Stolipinovo - Bulgaria

Scoala Mobilă Stolipinovo oferă copiilor din Stolipinovo, cel mai mare și mai prost văzut cartier multi-etnic din Bulgaria, oportunitatea de a-și explora creativitatea în cadrul unui sistem de educație non-formală. Toți locuitorii acestei zone se confruntă cu excluziune și discriminare. Situația este și mai gravă în zonele din cartier în care oamenii trăiesc în barăci și condițiile de trai sunt dificile.

În fiecare săptămână sunt organizate ateliere în două școli locale și într-unul din spațiile improvizate. S-a optat pentru ținerea cursurilor în aer liber pentru a oferi tuturor copiilor oportunitatea de a lua parte la ele, indiferent de vârstă. Inițiativa este condusă de trei grupuri care și-au combinat abilitățile: Magdalina și Ana din partea Atelierului de Arhitectură pentru Copii, Genika și Dimitar din partea Discovered Spaces și Véronique și Benoît din partea ATD Lumea a Patra.

Se pune accentul pe activități manuale care ajută copiii să învețe experimentând individual sau în grupuri.

Acest lucru este realizat prin construirea de modele tridimensionale și prin joacă. Sunt folosite hârtie, carton, lemn, plastilină, sfoară și creioane. În același timp se organizează un colț de lectură și activități fizice pentru a permite copiilor să treacă de la o activitate la alta. Mulțumită activităților de lucru manual desfășurate în atelierul de arhitectură copiii pot să lucreze împreună, să comunice unul cu altul și să dobândească noi competențe.

Mulți dintre acești copii nu merg întotdeauna la școală. Totuși un tată a exprimat ceea ce gândesc mulți alții când a spus: „Vreau ca toți copiii mei să învețe la școală, să nu mai trăiască în noroi ca acum.” O mamă a adăugat: „Vrem să spunem că viețile noastre sunt extrem de dificile. Facem tot ce putem pentru a le asigura traiul copiilor noștri. Nu este suficient. Suntem epuizați.”

Aceste ateliere sunt uneori singura formă de educație pe care copiii o primesc din exteriorul mediului lor.

Cel mai important lucru este să colaborăm în continuare cu părinții, să ne putem baza pe sprijinul lor și să creăm legături strânse între școli și familii.

Bune practici

- Organizați cursurile pe stradă pentru a putea realiza o gamă largă de activități: artă și arhitectură, cărți de citit, sport, etc;
- Permiteți copiilor să obțină rapid rezultate vizibile. Construirea manuală a obiectelor utile în viața de zi cu zi motivează copiii să ia parte la cursuri. Adaptați activitățile în funcție de interesele copiilor în fiecare săptămână;
- Fiți creativi pentru a face posibilă participarea copiilor;
- Luați copiii în serios, propuneți activități care nu sunt considerate copilăroase;
- Cereți ajutorul părinților, invitați-i să se implice și să își asume responsabilități; și
- Fiți constanți pe termen lung: aceeași oameni, aceeași zi, în fiecare săptămână. Acest lucru duce la încredere reciprocă și face posibilă colaborarea.

Centrul pentru Integrarea Tinerilor – Serbia

Prin intermediul echipelor sale de informare, Centrul pentru integrarea tinerilor (CIT) caută să intre în contact cu copiii, tinerii și familiile care locuiesc în așezările informale din Belgrad. Unii dintre acești copii nu merg la școală și contribuie la bugetul familiei prin diverse activități desfășurate pe străzile orașului. De aceea CIT încearcă să recreeze legăturile dintre școli și familii.

Copiii pot merge la centrul de îngrijire și asistență oricând vor. Sunt oferite activități artistice, creative, precum cântat, dans, artă și lucru manual, precum și sprijin educațional. Gordana și Ana, membre ale uneia dintre echipele de comunicare, sunt implicate în diferitele etape parcurse în dialogul cu părinții pentru obținerea unui acord puternic cu scopul de a permite copiilor să meargă la școală și de a avea acces la acte de identitate, dacă nu le au deja.

Tinerilor de peste 15 ani le este oferit un program educațional. A fost deschisă o cafenea unde le sunt oferite cursuri de formare profesională. Anul acesta, după cursurile de formare profesională,

Inițiativa «Școala - Familia - Cartierul» - Franța

Această inițiativă, a Centrului Social Mosaic și a organizației ATD Lumea a Patra, a adus împreună toate părțile interesate din sistemul educațional din districtul Lile-Fives, inclusiv părinții, pentru a permite tuturor copiilor să aibă succes la școală.

unul dintre tineri a cerut să lucreze în centrul de îngrijire și asistență, pentru a ajuta copiii care se află în aceeași situație în care s-a aflat și el.

Membrii CIT au exersat conștientizarea inegalității cu ajutorul unui exercițiu, care a fost testat în timpul atelierului. Toți participanții primesc câte o foaie de hârtie pe care este scrisă o scurtă descriere a situației unui copil pe care aceștia trebuie să o internalizeze. Toată lumea se așază într-o linie și sunt citite enunțuri precum: „Ambii mei părinți știu să scrie și să citească.” Dacă răspunsul este „da”, persoana respectivă face un pas în față. Dacă răspunsul este „nu”, persoana stă pe loc. Devine clar foarte repede că unii copii se confruntă cu obstacole majore pentru a avansa în viață și că nu toți au aceleași oportunități de a învăța. Exercițiul este încheiat cu o discuție în care participanții analizează împreună cum s-au simțit și ce au învățat.

O persoană, care a participat la exercițiul de conștientizare a sărăciei, a vorbit despre cât de izolată și nefericită s-a simțit pentru că personajul ei a beneficiat de o situație favorabilă și era singură pe prima poziție. Toți ceilalți erau în spatele ei.

Bune practici

- Este esențial să nu fii singur pentru a putea progresa și să nu îți pierzi legătura cu comunitatea. Acest lucru poate fi realizat cu ajutorul membrilor comunității care au avut experiențe similare sau cu ajutorul membrilor echipei de comunicare;
- Creați un dialog regulat cu părinții prin intermediul vizitelor la domiciliu; și
- Dedicăți timp înțelegerii și identificării etapelor care fac posibilă depășirea inegalităților prin educație.

Au fost necesari opt ani de prezență și dialog prin intermediul diferitor activități pentru a dezvolta condițiile necesare pentru o mai bună înțelegere reciprocă și pentru a putea acționa împreună. Marie a fost implicată timp de mulți ani în activitățile din Lile-Fives, alături de ATD Lumea a Patra, iar Véronique este directorul Centrului Social Mosaic.

Lille-Fives este un cartier în care mulți oameni trăiesc în sărăcie și unde au existat multe

neînțelegeri între părinți și profesori. Profesorii credeau că unor părinți nu le pasă de educația copiilor pentru că nu erau prezenți la prima ședință din an. Pe de altă parte, unii părinți spuneau că copiii lor sunt așezați mereu în spatele clasei.

Unul dintre instrumentele utilizate în cartier, „Mica propoziție de Marți”, le permite părinților să își exprime părerile și să își facă vocea auzită de profesori. Acesta funcționează în felul următor:

- O dată pe săptămână (în acest caz, în zilele de marți) o echipă este așezată la intrarea în școală și membrii acesteia se întâlnesc cu părinții care vin să își ia copiii de la școală. Părinților li se cere părerea cu privire la o propoziție importantă. Răspunsurile sunt scrise și afișate în cancelarie.

- Un grup de părinți se întâlnește pentru a alege o propoziție din toate răspunsurile date. Marțea următoare aceasta este afișată la intrare pe un poster. Toate propozițiile din săptămâna trecută

sunt afișate, de asemenea, lângă aceasta. Din nou, părinților li se cere părerea cu privire la o nouă propoziție.

- Procesul este repetat în fiecare săptămână.

De exemplu:

Propoziția scrisă pe poster: „Școala este mai bună atunci când cei mai buni îi ajută pe cei mai slabi.”

Unii părinți au răspuns cu: „Există așa ceva? În ziua de azi fiecare luptă doar pentru el.”

„Mi-ar plăcea să văd o astfel de solidaritate.”

Un alt „instrument” provine din cercetările Centrului Social cu privire la modalitățile de facilitare a organizării atelierelor pentru părinți și copii de către locuitorii din cartier. În acest sens a fost necesară crearea unui proces de discuție cu toată lumea pe tema „Părinții mei sunt talentați”. Acest tip de conversație a permis participarea persoanelor care nu s-ar fi implicat în mod normal într-o astfel de inițiativă.

Bune practici

- Încercați să fiți apropiați atât de echipa educațională din școli cât și de părinți;
- Profitați de oportunitățile de comunicare, schimb de opinii și acțiuni;
- Cereți-le sfatul profesorilor și al directorilor și întrebați-i care sunt așteptările lor;
- Cereți părerea și acordul părinților în cadrul fiecărei etape; și
- Evidențiați abilitățile locuitorilor cartierului.

Clubul de Educație Alternativă din București din cadrul Policy Center for Roma and Minorities – România

Membrii Policy Center for Roma and Minorities consideră că educația este singurul mod prin care copiii pot scăpa din cercul vicios al marginalizării și sărăciei.

Copiii și tinerii pot practica activități sportive sau artistice, precum teatrul, street dance, etc. și, de asemenea, își pot face temele într-o cameră a școlii rezervată pentru club.

De asemenea, în fiecare săptămână este organizată o întrunire cu mamele, care este numită Clubul Mamelor. Scopul este identificarea problemelor din

comunitate și găsirea de soluții potrivite pentru implicarea membrilor în procesul de schimbare.

Andreea este voluntară. Ea face parte din prima generație de copii care au fost ajutați de organizație. Elena este asistent educațional și face parte din comunitate. Rodica a lucrat cu adulții și copiii în domeniul educației non-formale timp de nouă ani. Acum lucrează ca mediator în comunitate. Toate încearcă să ajute oamenii care întâmpină dificultăți în propria comunitate, de exemplu prin înscrierea și aducerea copiilor la școală sau grădiniță. Oana este profesoară de matematică și psiholog. Toate sunt implicate în Clubul de Educație Alternativă.

Activitatea propusă a fost un atelier pentru crearea de coliere și brățări prin montarea de mărgelile pe un fir subțire de metal.

Acest lucru le permite copiilor să învețe să numere, să învețe culorile și formele geometrice prin joacă. De asemenea, obiectele create pot fi vândute de elevi și astfel pot câștiga bani.

Bune practici

- Atrageți oamenii pentru activități serioase în comunitate, dar și prin activități distractive;
- Lucrul manual nu necesită cunoștințe de limbă: Activitățile pot fi desfășurate cu ușurință chiar și fără o limbă comună;
 - Sentimentul de solidaritate consolidează comunitatea. De asemenea, încurajează femeile să-și ceară reciproc ajutorul;
- Stimularea cooperării și nu a competiției; și
- Cereți părinților să documenteze progresul copiilor.

Tapori și Forumul pentru Eradicarea Sărăciei Extreme - Internațional

Cum să ne pregătim pentru Ziua Internațională pentru Eradicarea Sărăciei 2019 alături de copii, cu ajutorul temei „Colaborare pentru împuternicirea copiilor, familiilor lor și a comunităților pentru eradicarea sărăciei” împreună cu Forumul pentru eradicarea sărăciei extreme și Tapori.

Tapori este o Mișcare globală de prietenie între copii, care încurajează învățarea de la cei a căror viață de zi cu zi este diferită de viața proprie și este parte din ATD Lumea a Patra. Prin intermediul unei scrisori trimise lunar sunt propuse activități pentru copii și grupuri.

Forumul pentru eradicarea sărăciei extreme este o rețea de oameni și grupuri care desfășoară activități împotriva sărăciei extreme în toată lumea. Cei care se alătură forumului își păstrează propriul statut și propria identitate. Forumul este parte din ATD Lumea a Patra și ajută ca inițiativele să fie auzite.

Anne-Sylvie și Marjorie le-au propus participanților să joace rolurile copiilor care au participat la campania Tapori de colaborare pentru eradicarea sărăciei „Acting Together”. Mai întâi participanții au citit povestea lui Aurelien care dorește să îl ajute pe prietenul său Nicolas, care trăiește într-o baracă fără electricitate. Apoi, în grupuri mici, au căutat soluții la întrebarea: Ce putem face pentru o schimbare concretă? La final au încercat să vadă cum ar putea astfel de activități să fie desfășurate și pe 17 octombrie, Ziua Internațională pentru Eradicarea Sărăciei.

Bune practici

- Activitățile cu imagini și poze ajută la discutarea subiectelor precum drepturile copiilor;
- Citirea poveștilor altor copii face posibilă descoperirea altor realități și copiii se pot gândi cum să acționeze în propriul lor mediu;
- Copiii cu diferite situații de viață pot reacționa la povești, precum cea a lui Nicolas. Se pot gândi împreună la situație și la posibile soluții. Crearea unei astfel de legături duce la crearea de prietenii între copii; și
- Gândiți-vă la persoanele cu care dorim să comunicăm prin intermediul acestei activități. Provocarea constă în comunicarea cu copiii care sunt izolați/singuri.

Învățarea prin jocuri: experiența unei grădinițe dintr-un cartier segregat din Sofia.

Organizația Hesed - Bulgaria

Fundația pentru sănătate și dezvoltare socială (Health and Social Development Foundation - HESED) lucrează pentru a întrerupe cercul vicios al sărăciei și pentru a duce grupurile vulnerabile într-o direcție propice dezvoltării. Fundația își desfășoară activitatea în diferite cartiere din municipalitatea Sofia.

Albena și Galina lucrează într-un centru comunitar al Hesed din cartierul Fakulteta din Sofia, cu copii cu vârste între doi și șase ani, într-o clasă de grădiniță. Ele se completează una pe cealaltă. Albena este profesoară și Galina este asistent educațional.

Ea are un rol important: „*Eu trăiesc în cartierul în care lucrez. Sunt parte din acest cartier. Asta înseamnă că lucrez tot timpul: 24 de ore pe zi, 7 zile pe săptămână. Părinții mă pot găsi oricând în cartier și eu pot vorbi cu ei oricând, le pot înțelege problemele. Există un anumit grad de încredere între noi.*”

Atelierul condus de Albena și Galina pune în practică jocurile pe care ele le folosesc la grădiniță. Aceste jocuri permit copiilor care au nevoie de acest tip de educație să descopere prin mișcare reguli colective, cuvinte în limba bulgară, dar și să înțeleagă și să denumească emoții.

Diferitele activități le permit copiilor să își dezvolte încrederea în sine și să se simtă mai confortabil la școală. Joaca cu ceilalți copii îi ajută să se schimbe și să se maturizeze, să se exprime într-un mod pozitiv.

Bune practici

- Jocurile ajută copiii să facă mișcare, să se exprime, și le stimulează imaginația. Sunt adaptate realității lor;
- Jucați-vă cu copiii, provocându-i și adăugând elemente educaționale experienței.
- Lucrați cu răbdare; și
- Este important pentru copii să își creeze propriile reguli.

Parada - București, România

Prin intermediul poveștii sale personale, Ionuț prezintă organizația Parada. Aceasta dispune de centrul de zi în care copiii, tinerii și familiile se pot bucura de o masă caldă și își pot spăla hainele sau pot face un duș. În plus, persoanele care vor să se întoarcă la școală pot beneficia de sprijin educațional.

De asemenea, toate activitățile asociate cercului social sprijină tinerii și le permit să se dezvolte. În cadrul organizației Parada există persoane care se întâlnesc cu copiii, tinerii și familiile care trăiesc pe străzile din București sau în așezări informale și le oferă acces la serviciile centrului de zi. Această inițiativă se numește Caravana.

Folosind două clipuri video, Ionuț le prezintă participanților anumite realități din viețile tinerilor cu care lucrează Parada. Apoi, cu ajutorul explicațiilor lui, începe o discuție pe două teme:

- Situația insuportabilă de sărăcie extremă a tinerilor care trăiesc pe străzile din București: violență, droguri, lipsa de acces la acte de identitate dar, de asemenea, oportunitatea care le poate fi oferită de persoanele care îi ajută. Pentru Ionuț acea persoană a fost Alina, o tânără care știa ce înseamnă să trăiești pe străzi și care este implicată în mai multe proiecte, printre care și inițiativa Caravana și care l-a adus la centrul de zi al Parada. Viața lui este dificilă. Ionuț nu a avut certificat de naștere până la vârsta de 18 ani și prin urmare nu a avut acte de identitate și nu a avut acces la educație. Acum, după ce a renunțat la consumul de droguri, va începe să urmeze cursurile școlii A doua șansă la vârsta de 22 de ani.

- Este normal ca jurnaliștii să obțină conținut pentru reportajele lor mințind tinerii? În al doilea clip video, jurnalistul nu și-a respectat promisiunea făcută tinerilor înainte de a începe înregistrarea: bani, mâncare și garanția că reportajul nu va fi transmis în România, ci doar la nivel internațional. Cu toate acestea reportajul a fost transmis pe posturile de televiziune naționale. Acest lucru a fost o sursă foarte mare de rușine pentru tineri față de persoanele pe care le cunoșteau și care nu știau totul despre viața lor.

Ionuț vorbește despre alte reportaje realizate de jurnaliști, tot prin înșelăciune, care au dus la o razie a poliției în canalizarea orașului. În consecință, copiii și tinerii au fost trimiși la adăposturi. Ionuț ne spune că acolo situația lor era și mai rea și că acest lucru nu i-a ajutat pe termen lung.

Bune practici

- Lumea poate fi un loc crud, dar dacă întâlnești oameni sau organizații care nu te judecă, este posibil
- *posibil doar*- să depășești dificultățile pas cu pas, dacă ai curajul și forța necesare;
- Lucruri simple pot oferi oportunități majore și pot provoca schimbări semnificative. Prin urmare, este important să rămâi deschis la oportunități; și
- Care este rolul mass media cu privire la conștientizarea situațiilor inacceptabile? Uneori rezultatele obținute sunt opuse rezultatelor dorite.

„Amibițiile noastre pentru școală” – ATD Lumea a Patra Belgia

Această inițiativă a ATD Lumea a Patra din Belgia a fost realizată utilizând o metodologie de împărtășire și combinare a cunoștințelor și practicilor între tinerii care nu aveau rezultate bune la școală, părinți și profesori pe o perioadă de trei ani.

Benjamin, unul dintre acești tineri, a prezentat această abordare, fiind însoțit de Arnaud și Bert.

Scopul acestei inițiative a fost să combine punctele de vedere ale tuturor cu privire la ce înseamnă ca toți copiii să aibă succes și apoi să identifice zonele în care sunt necesare acțiuni în viitor. În cadrul procesului de combinare toți participanții (tinerii, părinții, profesorii) sunt considerați co-cercetători egali care caută soluții împreună. Nimeni nu este judecat. Toți își împărtășesc ideile.

În Belgia, legea prevede că școala trebuie să se asigure că toată lumea are șanse de succes egale, indiferent de proveniență. Dar realitatea este diferită. Sistemul nu funcționează și elevii din familii care trăiesc în sărăcie prezintă o probabilitate ridicată de a avea rezultate negative la școală, în comparație cu elevii din familii cu o situație bună. De exemplu, unii elevi nu învață să citească sau să scrie pe tot parcursul timpului petrecut la școală.

Pe durata acestui atelier am experimentat una dintre metodele utilizate în cadrul acestor trei ani de cercetare: fiecare persoană a ales o fotografie care reprezintă pentru ei obstacolele întâmpinate la școală. Apoi fiecare și-a împărtășit gândurile. Acestea sunt unele dintre obstacolele menționate:

- Lipsa de hrană, haine, încălțăminte;
- Dacă nu mănânci nu poți să gândești;
- Copiii trebuie să lucreze pentru a-și câștiga traiul încă de la o vârstă fragedă;
- Lipsa capacității de a scrie și a citi atunci când toți cei din jur au această capacitate; și
- Sărăcia.

Bune practici

- Metodologia de împărtășire a cunoștințelor și practicilor permite colaborarea părinților, copiilor și a profesorilor. Pentru acest lucru este nevoie de o dorință comună și de timp pentru crearea condițiilor necesare participării tuturor. În timpul acestui proces, fiecare persoană își schimbă perspectiva asupra celorlalți;
- Ascultați și învățați constant, fără a pretinde că propriile cunoștințe și perspective sunt singurele valide; și
- Pregătiți instrumente de animație pentru a le permite celor care nu au contact cu școala să participe prin limbaj fotografic, desene, jocuri, teatru sau alte moduri alternative de participare.

Fundația Real Pearl - Told - Ungaria

Told este un sat cu 300 de locuitori, aflat la capătul unui drum, unde nu vine nimeni. Locuitorii acestui sat merg șase kilometri până la cel mai apropiat sat pentru a găsi un magazin. Marika locuiește în sat cu soțul ei și cei patru copii ai lor. Dorottya lucrează acolo ca parte din programul de after-school Tanoda.

Fundația **Real Pearl** (română: Perlă veritabilă) organizează activități artistice și extracurriculare. Scopul lor este susținerea dezvoltării comunității, crearea de locuri de muncă, și cooperarea cu instituții precum școala.

Fundația caută soluții la problemele locuitorilor. De exemplu, încearcă să lupte împotriva discriminării cu care se confruntă aceștia, încearcă să evidențieze aspectele pozitive ale satului, să planteze flori împreună, să crească găini.

Există un club al mamelor pentru cei cu copii sub trei ani. În bucătărie sunt pregătite borcane de murături și de gem care sunt apoi vândute.

Sunt fabricate materiale de încălzire care să îi ajute pe locuitori să facă față temperaturilor reci din timpul iernii. Desenele copiilor sunt adaptate și transformate în pungi, bijuterii și cutii pentru flori.

Tanoda oferă activități pentru a susține copiii care merg la școală (sprijin individual, jocuri de societate, tabără de vară, dezbateri o dată pe lună, etc.).

În timpul atelierului, Marika și Dorottya au explicat participanților măsurile pe care le-au luat pentru a permite copiilor din sat să identifice știrile false. Proiectul a fost realizat pentru copii și apoi pentru părinți.

Ei au încercat să identifice informațiile reale și pe cele false, învățând să analizeze lucrurile în profunzime. De exemplu, au analizat fotografiile și modul în care pot fi manipulate. De asemenea, au propus sfaturi privind dezvoltarea capacităților de gândire critică.

Bune practici

- Demistificarea știrilor false este posibilă, dar este necesar un instructaj pentru dezvoltarea gândirii critice și comparării surselor media: citiți tot articolul, uitați-vă la data fotografiei, la titlu, la persoana care a partajat imaginea, citiți comentariile și folosiți-vă de experiențele din trecut pentru a vă îmbunătăți căutările;
- Luați măsuri dacă vedeți știri false. Acest lucru încurajează copiii să își schimbe comportamentul, să gândească mai mult și mai bine înainte de a acționa; și
- Convingerea locuitorilor să analizeze acțiunile înainte de realizarea lor duce la noi acțiuni: crearea de locuri de muncă, înfrumusețarea satului

Festival de Arte și Educație - ATD Lumea a Patra Rennes – Franța

Festivalul de arte și educație reprezintă o oportunitate de întrunire în cadrul atelierelor culturale și creative organizate pe stradă, timp de mai multe zile, într-un cartier în care oamenii trăiesc în sărăcie. În cadrul fiecărui festival, sunt organizate ateliere în conformitate cu dorințele și competențele fiecărei persoane. Acestea pot fi ateliere de circ, gătit, creații colective, dans, pictură.

În lunile premergătoare în cartier se fac pregătiri împreună cu fiecare participant.

Johann și Yvette sunt membri ai organizației ATD Lumea a Patra în regiunea Bretania din Franța. Ei prezintă acțiunile desfășurate în două cartiere rău famate din Rennes. Acestea le permit să comunice cu persoanele izolate din cartier.

Yvette trăiește în unul dintre cartierele de blocuri în care copiii nu se joacă afară din cauza traficului de droguri.

Ea explică: „Oamenii descoperă că pot să preia controlul asupra spațiilor publice, să decoreze primul nivel al blocurilor, să schimbe întreaga atmosferă a cartierului. Traficanții de droguri pleacă din cartier pe durata festivalului. Atelierele nu trebuie să fie scumpe, pot să fie organizate în stradă și să fie foarte simple.”

Yvette ne prezintă un atelier de împăturire a hârtiei în formă de flori, pe care l-a realizat deja în cadrul unui festival. Nu este simplu!!! Dar creează condițiile necesare unei conversații.

Bune practici

- Crearea unui moment pentru întâlniri și pentru sărbătorire, folosind competențele oamenilor din cartier. Acest lucru schimbă atmosfera din cartier, chiar dacă nu vedem schimbări structurale sau financiare imediate;
- Înainte de festival petreceți timp cercetând competențele oamenilor din cartier. Acest lucru poate fi realizat prin prezența în cartier a bibliotecii de stradă, pe toată durata anului (activități legate de cărți);
- Mergeți din ușă în ușă pentru a informa locuitorii cartierului și a le cere părerea; și
- Reflectați împreună cu copiii asupra propoziției: „Părinții mei sunt talentați.”

Center of hope și Duvar Colectiv

Irina este profesor pentru Center of Hope (română: Centrul Speranței) în Sofia, Bulgaria, și lucrează cu copii cu vârste între șapte și paisprezece ani. Sunt propuse activități extracurriculare, sporturi, terapie prin artă, comunicare non-violentă. Folosind metoda Suggestopedia, echipa Center of Hope încearcă să dezvolte încrederea în sine necesară

copiilor pentru a învăța mai bine. Printre participanți se numără și persoane cu vârsta între 15 și 17 ani.

Hannah este o artistă implicată în probleme sociale și face parte din Duvar Colectiv. Ea este voluntar în cadrul Școlii mobile Stolipinovo și lucrează, de asemenea, în cadrul altor proiecte cu participanți motivați din cartier.

Despre participanți

Participanții fac parte din diferite grupuri: Belgia ([ATD Lumea a Patra Belgia](#)); Bulgaria ([Discovered Spaces](#), [Atelierul de arhitectură pentru copii](#), [Hesed](#), [Center of hope](#), [Duvar Kolektiv](#), [ATD Lumea a Patra](#)); Franța ([ATD Lumea a Patra Lille](#), [Centrul social Mosaïque-Lille](#), [ATD Lumea a Patra Rennes](#)); Ungaria ([Fundația Real Pearl](#)); România ([Parada](#), [Policy Center for Roma and Minorities](#)); Serbia ([Centrul pentru integrarea tinerilor](#)) și grupuri internaționale ([Forumul pentru eradicarea sărăciei extreme](#), [Tapor](#), [ATD Lumea a Patra Europa](#)).

Ședință deschisă

În cadrul unei întruniri publice, participanții s-au întâlnit cu invitați din cartierul Stolipinovo: locuitori și profesori, precum și alți invitați.

Scopul a fost să permitem locuitorilor din cartierul Stolipinovo să ia parte la atelier pentru a putea întâlni participanții. Unii dintre ei au luat parte la pregătirea conținutului pentru ședință prin interviuri și prin pregătirea unei contribuții. Organizatorii atelierului au considerat că este important să deschidă dezbaterile și altor persoane interesate de acest subiect.

Un alt scop a fost crearea unei legături cu activitatea din atelierul precedent din 2018 din Budapesta. S-au făcut recomandări cu privire la educație și acum a fost necesară aprofundarea acestor inițiative inițiale prin punere în practică:

- Cea mai importantă recomandare este să ținem părinții conectați la educație, să identificăm punctele forte și resursele din comunitate pentru a lucra cu ele, fiind creativi și motivați. Dorim să aducem părinții și profesorii mai aproape unii de ceilalți.
- O altă recomandare este să propunem copiilor activități alternative pentru a-i motiva și pentru a le crește încrederea în sine.
- De asemenea, s-a propus armonizarea eforturilor tuturor părților interesate.

În prima parte a ședinței a fost ținută o prezentare a acțiunilor „Școlii mobile Stolipinovo”. Acesta este un exemplu concret de implementare a recomandărilor de la atelierul din 2018 din Budapesta.

În a doua parte a fost prezentată activitatea desfășurată timp de mai multe luni împreună cu părinții și profesorii din două școli din Stolipinovo. Timp de trei luni, o parte din membrii echipei s-a întâlnit cu ei pentru a le cere părerea cu privire la educație. O prezentare a părerilor obținute a fost afișată în sală în cinci limbi. În primul rând au fost prezentate două clipuri video. Aici sunt două extrase scurte:

Margarita, o mamă din cartier, ne spune: „În Izgrev nu există educație. E bine să ai educație, să înveți, să ai pe cineva care să te facă să înveți. Aici copiii învață, dar nu știu alfabetul”.

Apoi Tsonka, profesoară, vorbește despre activitatea ei: „Copiii cu care lucrez au între cinci și șase ani, fac parte din minoritatea romă sau turcă, sunt copii care nu au mai fost niciodată la grădiniță înainte de a se întâlni cu mine. Primul contact cu mediul școlar este un șoc pentru ei. Munca cu acești copii este foarte importantă pentru mine. Totuși nu am reușit la celălalt lucru pe care îl pot face pentru a asigura succesul copiilor, și anume, comunicarea cu părinții.”

Apoi, participanții își iau timpul necesar să citească aceste contribuții expuse, să schimbe impresii cu cei de lângă ei și, apoi, să discute cu toți participanții.

În continuare puteți vedea câteva ecouri ale acestor conversații:

Mamik, locuitor din Stolipinovo, a explicat: „*E foarte greu să trimiți copiii la școală când ai atât de puțini bani pentru viața de zi cu zi. Fiica mea nu primește ajutor pentru copiii ei. Ajutorul pentru fiecare copil este foarte mic.*”

Teodorca, directoarea unei grădinițe locale, spune: „*Toți copiii din cartier sunt bineveniți în centrul de zi. Organizăm, de asemenea, și ateliere artistice.*”

Rodica din România, mediator în cartierul Ferentari din București, din partea Policy Center for Roma and Minorities, explică activitățile lor din Clubul de educație alternativă precum și contactul cu părinții, prezentat și în atelierul lor.

Magdalina, arhitectă și unul dintre cei mai importanți membri ai Școlii mobile Stolipinovo explică: „*O modalitate în care putem implica părinții este să oferim activități pentru părinți și copii, precum construirea de scaune de lemn. Acest lucru motivează pe toată lumea.*” Aceste scaune au fost pregătite împreună cu Berul, tâmplar din cartier: „*Unii spun că situația în cartierul nostru este cea mai dificilă, dar nu este adevărat. Eu am crescut în Stolipinovo, sunt tâmplar acolo. Încerc să învăț copiii să lucreze cu lemnul. Astfel de cartiere există în toată țara pentru că politicienii noștri vor ca ele să existe.*”

Marika, o mamă care lucrează cu fundația Real Pearl din Ungaria a reacționat, spunând: „*Înțeleg prin ce treceți. Deși trăiesc într-un sat, sunt într-o situație similară. Acasă, acțiunile în comunitate sunt realizate cu ajutorul femeilor.*”

Véronique, directoarea Centrului social Mosaic din Franța adaugă: „*Tema egalității de șanse este prezentă peste tot; la fel și în Lille. Chiar dacă condițiile de trai sunt diferite, cunoaștem părinți care se confruntă cu aceleași dificultăți, copiii lor nu au aceleași oportunități ca alții.*”

Albena, profesoară la o grădiniță a Fundației HESED din Sofia, dorește să sublinieze o idee importantă: „*Putem să realizăm o mulțime de lucruri chiar dacă politicienii nu cooperează cu noi.*”

În încheiere, Benjamin împărtășește următorul lucru: „*Din experiența mea în Belgia, cu alți tineri ca mine pentru care școala a fost dificilă, înțeleg cât de greu vă este aici. Nu îmi imaginam asta înainte să vin aici. Vă doresc curaj pentru a continua.*”

Toate aceste experiențe, în diferite cartiere din diferite țări, arată cât de important este ca toți copiii să aibă oportunitatea de a merge la școală și de a învăța acolo.

Există diferite viziuni cu privire la modul potrivit în care să realizăm asta, dar toate contribuie la a ne asigura că fiecare persoană poate trăi în demnitate. Această ședință publică a fost o oportunitate pentru a continua să identificăm provocările care trebuie depășite.

Crearea unei comunități educaționale

Pe baza acestor schimburi de experiență și expertiză în cadrul atelierelor, participanților li s-a propus să identifice problemele și provocările asupra cărora doresc să continue să lucreze. Apoi, în comun, a fost realizată o sinteză pentru a alege probleme și priorități comune. Drept rezultat, au fost formulate opt întrebări. Fiecare participant a ales două asupra cărora dorește să lucreze în mod deosebit. De fiecare dată, am vizat schimbul de expertiză asupra acestei probleme, prezentarea instrumentelor deja existente, dar și dezvoltarea unor instrumente noi. Până la sfârșit, toate grupurile și-au prezentat părerea.

Aici puteți vedea **o sinteză a tuturor problemelor** asupra cărora participanții au ales să lucreze:

O provocare cheie pentru crearea unei educații incluzive pentru toți este formarea unei comunități educaționale care unește copiii, părinții și profesorii. Este necesar să comunicăm cu persoanele izolate care au nevoie de noi cel mai mult și să colaborăm, în caz contrar unii copii și unele familii vor rămâne în urmă. Dar în cazul în care părinții și copiii au întâmpinat dificultăți la școală, trebuie luate măsuri pentru a motiva copiii, părinții și profesorii să nu renunțe.

S-a menționat importanța educației non-formale, nu doar activitățile și jocurile de rol cu copiii, ci și cu adulții. Părinții trebuie să fie implicați în aceste activități alături de copii. Participanții au experimentat o multitudine de moduri pentru a realiza acest lucru.

De asemenea, un pas foarte important este combinarea activităților de pe stradă și din cartier cu activitățile din școli și a activităților din școli cu cele de pe stradă. Fiecare participant a experimentat provocarea de a trece de la

desfășurarea de activități interesante cu copiii la realizarea unui impact asupra familiilor, comunităților și societății, prin instruire sau educație de exemplu. În primul rând este necesar să îmbunătățim reputația părinților drept deținători de cunoștințe, pentru a trezi interesul copiilor și pentru ca aceștia să fie mândri de părinții lor. De asemenea, este necesar să recunoaștem toate eforturile părinților de a face față lipsurilor materiale și încercările lor de a obține un loc de muncă decent.

Acestea nu sunt idei utopice și nici soluții magice. Ne bazăm pe suma experiențelor și a analizelor împărtășite în timpul atelierului, și acest lucru face posibil un angajament mai profund pentru toată lumea.

Să prezentăm detaliile.

Scopul tuturor participanților este să se asigure că toți copiii pot să meargă la școală și să creeze condițiile necesare pentru ca aceștia să poată învăța în cadrul unui proces pe termen lung, care le va oferi instrumentele și mijloacele necesare pentru a găsi un loc de muncă decent.

Din experiențele participanților, acestea sunt așteptările tuturor părinților, precum și ale tuturor părților interesate din învățământul formal sau non-formal. Dar cum putem fi siguri că nicio familie nu este lăsată în urmă? Prin intermediul inițiativelor lor, participanții încearcă să ajungă la cei care nu au oportunitatea să contribuie la societate pentru că se confruntă cu sărăcie, discriminare și excluziune.

Dar cum putem ajunge la aceste persoane, având în vedere că sunt atât de invizibile, încât nimeni nu este în contact cu ele?

Primul pas este să ne întâlnim cu aceste persoane acolo unde se află, unde locuiesc. Acest lucru poate fi făcut mergând din ușă în ușă la casele, apartamentele, sau barăcile oamenilor, dacă locuiesc în așezări informale. Totuși, la început, oamenii vor fi suspicioși față de aceste persoane care vin la ei.

Este nevoie să formăm legături, să câștigăm încrederea oamenilor și să le oferim încredere în sine. Sunt menționate mijloace diferite:

- Lucrați împreună cu oamenii din grupul, cartierul sau zona lor, care sunt mai dinamici și care pot sau sunt dispuși să transmită informații, inclusiv în mai multe limbi, dacă este necesar.

- Întâlniți-vă cu oamenii în locurile în care pot veni, de exemplu la băile comunale, centrul de zi sau centrul social, sau într-un loc unde puteți mânca împreună.

- Întâlniți-vă cu oamenii în locuri în care merg copiii lor. De exemplu, un copil care a format o relație strânsă cu o persoană care citește cărți în cantina școlii poate prezenta acea persoană părinților. Un alt exemplu este un copil care merge la un centru de zi și își poate aduce părinții acolo.

- Propuneți activități pentru copii pe străzile din zona în care locuiesc, de exemplu cum face Școala mobilă Stolipinovo, o bibliotecă pe stradă, etc.

După ce a fost creată o relație cu părinții cu care doriți să intrați în contact prima dată, aceștia vor vorbi cu alți oameni din jurul lor și vă vor permite să intrați în contact și cu alți părinți. Ei vă pot recomanda un loc, o persoană sau un grup.

Mai târziu, un alt pas va fi crearea condițiilor necesare pentru participarea acestora. Oamenii trebuie să se simtă în siguranță, într-un loc în care se simt în largul lor și nu se simt judecați. Prin urmare, este recomandat un loc neutru.

În cele din urmă posterul a evoluat: casa care părea goală la început se deschide și în ușă apare o persoană care până atunci era invizibilă.

Continuând pe tema educației trebuie să menționăm că situația devine deosebit de dificilă atunci când părinții și copiii au întâmpinat dificultăți la școală. Participanții au trăit și au identificat diferite motive posibile, deși lista nu este exhaustivă. Cel mai important lucru este să conștientizăm și să înțelegem dificultățile tuturor actorilor: copii, părinți și profesori. Pentru asta este nevoie de timp și răbdare.

Pentru unii copii:

- Nu au o viziune pentru viitor;
- Se confruntă cu probleme acasă;
- Nu au modele în viață;
- Le este rușine; și
- Nu au încredere în sine și se simt complet diferiți de ceilalți copii.

Pentru unii părinți:

- Se confruntă cu o barieră lingvistică sau cu analfabetism;

- Au amintiri neplăcute din timpul petrecut de ei la școală;
- Au fost lăsați în urmă;
- Nu există o comunicare reală între ei și profesori; și
- Simt că nu sunt înțeleși.

Din această cauză – și din alte motive – se tem să discute cu profesorii și simt că nu are rost să facă asta.

De asemenea, unor profesori le este dificil să găsească o cale de a face toate aceste lucruri posibile:

- Trebuie să facă față unor copii care au acumulat foarte multă furie și sunt agresivi;
- Nu au fost instruiți suficient cu privire la instrumentele existente pentru gestionarea disciplinei la clasă; și
- Nu știu nimic sau aproape nimic despre comunitatea din care vin copii. Unii profesori se tem de părinți.

Cu toate acestea, participanții au încercat diverse metode pentru a motiva părinții și profesorii să nu renunțe.

Un aspect esențial este să cerem opinia părinților.

Este important să îmbunătățim recunoașterea părinților ca surse de cunoștințe. Realizarea acestui lucru va trezi interesul copiilor lor, atât în societate, cât și în cadrul sistemului educațional.

De aceea este important să identificăm talentele și abilitățile părinților. Acest lucru poate fi realizat vorbind cu ei, întrebând copiii și chiar vecinii. Pas cu pas părinții pot fi ajutați să organizeze un atelier pentru copii, precum cel din centrul social Mosaic din Franța, pe tema „Părinții mei au talent” sau precum Festivalul talentelor împărtășite (ATD Lumea a Patra). Desfășurarea de activități în perechi este un instrument care poate face acest lucru posibil.

Este foarte important să creștem gradul de conștientizare privind abilitățile acestor oameni. Toate persoanele au talente și este posibil să facem în așa fel încât să îl poată împărtăși cu alții. Acest fapt creează o legătură cu comunitatea și poate provoca schimbări.

În timpul atelierului, inițiativa numită „Mica propoziție de marți” a impresionat mulți participanți. Principiul colecționării de propoziții pe o anumită temă, care sunt împărtășite apoi cu profesorii, i-a inspirat pe mulți. Acest lucru se poate face pentru a înțelege așteptările părinților cu privire la educație și școală.

Implementarea întâlnirilor între părinți și profesori la școală

- Stabilirea unei atmosfere de încredere între părinți și profesori, prin intermediul purtătorilor de cuvânt. Uneori este necesară medierea pentru a face posibilă o conversație între părinți și profesori. Acest lucru poate fi realizat cu ajutorul organizațiilor, cu mediatori școlari și cu părinți instruiți în diplomație sau mediere.

- Adulții din comunitate pot veni la clasă pentru a ajuta și, de asemenea, părinții se pot oferi voluntari. Există anumite inițiative.

Implementarea întâlnirilor între părinți și profesori în afara școlii

- Un exemplu eficient este întâlnirea în cadrul unui „Club al mamelor”, la care pot participa și tații, aici se organizează discuții privind școala sau probleme de familie. În Clubul mamelor al Policy Center for Roma and Minorities din București oamenii pot lua parte la traininguri comune și pot decide asupra unor proiecte privind comunitatea. Dar, inițial, pentru a convinge oamenii să participe, li s-a propus să învețe cum să pregătească diferite feluri de mâncare din lume, să danseze, să picteze, etc.

Activitățile desfășurate pe străzile cartierului trebuie să fie conectate cu activitățile de la școală și invers.

Activitățile desfășurate în cartier trebuie realizate într-un anumit context pentru a permite copiilor să înțeleagă ce înseamnă „să înveți”. Ele trebuie pregătite astfel încât copiii să le poată realiza cu succes și să capete încredere în propria persoană. De asemenea, părinții lor vor putea fi mândri de ei și se vor implica. De exemplu, în cadrul Școlii

mobile Stolipinovo, un eveniment important a fost construirea de scaune cu părinții și copiii, și cu ajutorul meșteșugarilor din cartier. A fost foarte important să creăm împreună un obiect practic pe care copiii și părinții îl pot folosi în viața de zi cu zi, utilizând noi abilități profesionale.

Aceste tipuri de activități trebuie pregătite asigurându-ne că părinții se pot simți mereu bineveniți. Invitațiile pot fi făcute verbal sau prin intermediul unui poster. De fapt, întreaga familie este mereu binevenită înainte, în timpul și/sau după activități, și vă puteți baza pe copii să-și motiveze părinții. Și ei se vor bucura să învețe, însă trebuie să ne asigurăm că activitățile nu infantilizează pe nimeni. Parte din abordare este crearea unei atmosfere de încredere și bucurie pentru a putea sărbători împreună. Apoi, părinții își pot asuma responsabilități. Faptul că în fiecare etapă li se spune „*Avem nevoie de ajutorul dumneavoastră*” ajută la formarea unei relații de încredere.

Este important să dăm frâu liber propriei imaginații și imaginației părinților și copiilor. Singura limită care rămâne este păstrarea unei atitudini pozitive și pline de respect. Toate jocurile sunt bune (și multe pot fi găsite pe internet), atât timp cât copiii sunt împreună, sunt protejați, liberi și învață unul de la celălalt.

Un alt element cheie este prezența regulată. Vizitele regulate făcute părinților din cartier și prezența consecventă fac posibilă câștigarea sentimentului de încredere reciprocă, a seriozității și a stabilității. În acest sens, este necesar să ascultați și să identificați ce le place adulților/copiilor și ce sunt capabili să facă. Este important ca toate proiectele pentru copii să fie construite împreună cu părinții.

Părinții, lucrând împreună cu copiii lor, pot iniția schimbări în comunitate. Încet dar sigur, oamenii vor dobândi încredere în propriile forțe și se vor simți capabili și apreciați. Copiii care au renunțat la școală pot relua cursurile treptat.

Pentru susținerea acestui proces este esențial să avem mai mulți mediatori din comunitate în școli. Este necesară o astfel de persoană din cartier care să lucreze într-o echipă de comunicare cu oamenii din cartier pentru a înscrie copiii/adulții la școală, dar cu anumite măsuri de precauție. De exemplu, dacă există presiunea raportării celor care nu sunt înscriși

la școală autorităților, încrederea va fi pierdută rapid.

Profesorii trebuie să aibă suficient timp pentru a cunoaște comunitatea, copiii și familiile din cartier. De exemplu, ducând copiii la ore și aducându-i înapoi și profitând de această ocazie pentru a discuta cu părinții, fără a pune presiune pe ei și fără a trata discuția prin prisma rolului instituțional sau cineva care începe să lucreze într-o școală nouă ca asistentul unui profesor.

Un alt pas este făcut atunci când profesorii se implică în activități stradale. Atunci, copiii care nu merg la școală îi pot vedea ca oameni „*reali*” și prietenoși. Acest lucru îi va motiva să se înscrie la școală. Prin urmare, implicarea profesorilor în comunitate este un mare avantaj.

Pentru că disciplina este o problemă, copiii se pot adapta mai ușor la școala de stat dacă sunt învățați să respecte regulile și să lucreze în mod calm în cadrul „școlii de pe stradă” sau a „inițiativei de activități pe stradă”. Putem învăța multe din programul de educație „*Ang Galing*” - „*Ești grozav!*”, al ATD Lumea a Patra din Filipine. Ei țin un caiet în care progresul copilului este marcat în mod regulat cu: „*Azi ai reușit să...Ang Galing!*”. Astfel progresul copiilor poate fi sărbătorit, iar profesorii și voluntarii îl pot monitoriza. Fiecare poveste de succes trebuie să fie împărtășită cu copiii.

Un loc de muncă decent

Participanții au fost foarte realiști. După cum s-a spus în cadrul ședinței deschise și în timpul atelierelor, unul dintre obstacolele care nu permit copiilor să meargă la școală regulat și să poată învăța este sărăcia. Același lucru se întâmplă și cu adulții care sunt înscriși într-un program de a doua șansă. Ei au nevoie de un loc de muncă part-time, cu fracțiune de normă.

Marika din Ungaria explică: „Crearea de locuri de muncă este importantă pentru părinți. Este o sursă de bani și oferă copiilor posibilitatea de a merge la școală.”

De asemenea, lipsa unui loc de muncă decent este epuizantă pentru părinți și le îngreunează toate eforturile. De aceea, s-a propus ca tema creării locurilor de muncă să fie una din prioritățile pe care ne vom concentra.

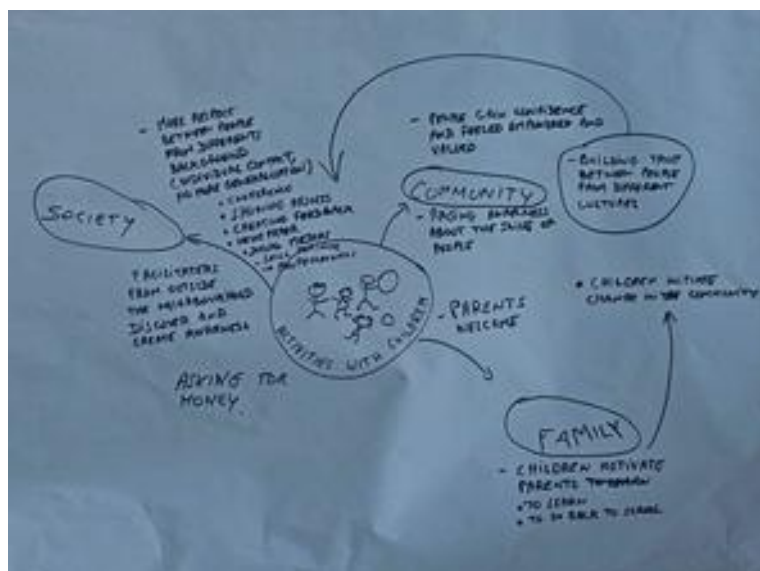
Obiectivul principal trebuie să fie identificarea locurilor de muncă de care ar fi interesați părinții, identificarea talentelor oamenilor și stabilirea posibilităților. Fundația Real Pearl din Ungaria a experimentat cu unele dintre aceste idei: de ex. produse artisanale, plante și flori, materiale de încălzire. În unele situații activitățile sunt desfășurate de acasă pentru a facilita viața de familie.

La început poate fi vorba doar de un venit suplimentar, un proces de tranziție către un loc de muncă pe termen lung; și se poate începe cu sume mici, achitate în plăți forfetare pentru a evita inegalitatea.

Dar, pentru crearea unor locuri de muncă decente, este esențial să cunoaștem posibilele cadre legale pentru locurile de muncă noi. Crearea locurilor de muncă are, de asemenea, rolul de a arăta copiilor din comunitate avantajele faptului de „a avea un loc de muncă”. Copiii ar vedea un model de viață diferit.

De asemenea, este important să avem grijă să nu acționăm împotriva intereselor altor oameni din cartier.

La sfârșit, Rodica din România, a spus „Nu este de ajuns să creăm locuri de muncă pentru oamenii care au dificultăți. Implicarea părinților în acest proces este foarte importantă.”

Care este impactul?

În cadrul acestui atelier pe tema educației incluzive pentru toți, am avut ocazia să vedem că desfășurând activități interesante cu copiii se creează un impact asupra întregii familii, a cartierului în care locuiesc și a comunității din care fac parte. Dar există un impact și asupra societății noastre.

Pentru a rupe cercul vicios al prejudecăților și discriminării, este foarte important să creăm legături cu societatea. În acțiunile diverselor inițiative ar trebui să ajungă și să se implice și persoane din afara cartierului respectiv. Abia apoi vor putea să creeze o mai bună conștientizare la nivelul societății.

Toate acestea vor crește gradul de respect reciproc dintre oamenii care provin din medii diferite. Contactul individual și experiențele personale vor duce la dispariția generalizării, care reprezintă sursa prejudecăților și a discriminării.

Pe de altă parte, este important să sprijinim comunitatea în a organiza întâlniri între persoane din culturi diferite. Acest fapt va aduce pace în interiorul comunității.

Pentru a avansa aceste eforturi și pentru a le spori sustenabilitatea, participanții au fost cu toții de acord că este important ca rezultatele să fie vizibile, să existe feedback, să se publice articole în ziare sau pe rețelele de socializare și să se organizeze conferințe în afara cartierului, să se ofere formare pentru implementarea noilor tehnici (de exemplu profesioniștilor) și nu în ultimul rând: depunerea cererilor de finanțare, toate acestea reprezintă modalități de a face cunoscută munca depusă cu acești oameni și provocările cu care ei se confruntă zilnic.

Putem învăța foarte multe din toate aceste eforturi de a dezvolta educația incluzivă pentru toți, care nu lasă pe nimeni în urmă, și putem îmbunătăți politicile naționale de educație, mai ales prin formări profesionale. De ce să nu includem toate aceste abordări și experiențe în politicile naționale din țările noastre?

Toate acestea vor schimba imaginea societății despre diferitele manifestări ale sărăciei și despre lupta, piedicile și constrângerile cu care se confruntă oamenii care trăiesc în sărăcie.

Ce a fost cel mai important după părerea participanților?

La sfârșitul atelierului, participanții au împărtășit ceea ce a fost cel mai important pentru ei și au oferit feedback.

„Mă bucur să știu că nu am fost dați uitării și că voi toți sunteți aici, lucrând pentru și alături de noi și că există speranță pentru copii.” Andreea

„Am învățat că, deși provenim din medii diferite, este posibil să creăm cunoaștere și să avem o înțelegere comună.” Marika și Dorottya

„Am împărtășit bune practici despre modalitățile de lucru privind capacitățile și comportamentul copiilor, precum și modalitățile de a combate influența negativă a discriminării și stigmatizării, prin scoaterea în evidență a părților bune ale oamenilor și ale cartierului.” Bert

„Am împărtășit multe instrumente de dialog cu părinții și membrii comunității.” Ani

„Am fost foarte impresionată de ideea de a lucra cu părinții, de a le descoperi talentele și aptitudinile și de a crea ateliere plecând de la acestea.” Genika

„Cred că ceea ce m-a impresionat cel mai mult a fost ideea de a crea locuri de muncă pentru persoanele cele mai dezavantajate.” Ionuț

„Din punct de vedere al organizării consider că atelierul a avut mare succes, deoarece a oferit participanților din medii diferite nu doar oportunitatea de a-și aduce aportul la cauză și de a-și împărtăși poveștile de succes, ci și de a reflecta atent asupra ceea ce ar putea fi îmbunătățit în activitatea tuturor. Consider că unul dintre punctele forte ale acestui atelier este dezvoltarea unei varietăți de instrumente ascultând vocea celor care foarte rar au șansa să se exprime.” Dimitar

Foarte mulți participanți vor să pună în aplicare ceea ce au învățat sau au experimentat în cadrul atelierului. Iar unii au început deja!

„Pentru mine una dintre cele mai interesante idei a fost lucrul cu părinții – cum să îi atragem de partea noastră și să le arătăm copiilor că sunt o sursă de cunoștințe și aptitudini? Aș vrea să dezvoltăm și noi această idee, pe care deja am dezbătut-o și am început să o elaborăm din ce în ce mai mult. Am dezbătut, de asemenea, și modul în care poate fi îmbunătățit nivelul de educație în rândul adulților.” Irina

„Dorim să aprofundăm cunoștințele și competențele de lucru cu părinții. De la ultimul atelier am inclus în evenimentele noastre și părinți voluntari, pentru a studia mai în detaliu resursele lor educaționale.” Albena și Galina

S-au exprimat și inițiative de a continua activitatea noastră și în alte locuri:

„Este foarte important să se mai organizeze un atelier, de data aceasta un atelier deschis pentru profesorii din comunitățile din Bulgaria în care persoane din mai multe țări să își prezinte experiențele.” Ani

„Una dintre ideile pe care abia aștept să le implementez în viitor, și care rezultă direct din participarea mea la atelier, este crearea mai multor oportunități pentru copii de a se exprima cu privire la problemele care au o importanță deosebită pentru ei. Pe termen lung, această idee ar putea deveni o temelie pe care se poate reconstrui un dialog între părinți și profesori, în mod ideal în afara mediului școlar, pentru a asigura un mediu neutru în care ambele părți să își poată exprima părerile și îngrijorările. Pe termen mediu, această idee ar contribui nu doar la stabilirea unor conexiuni între părinți și profesori, ci și a unor oportunități bazate pe punctele forte și potențialul comunității locale.” Dimitar

„Este important să găsim o modalitate de informare cu privire la nevoile, eforturile și capacitățile comunităților și familiilor «aflute în nevoie». Să informăm instituțiile, școlile, cadrele medicale și persoanele care pot îmbunătăți vieți.” Marjorie

Unii dintre participanți au profitat și de oportunitatea prilejuită de ziua de 17 octombrie, ziua internațională pentru eradicarea sărăciei, pentru a propune activități copiilor cu care lucrează:

„Timp de o săptămână am desfășurat activități legate de 17 octombrie. Ateliere în care am discutat cu copiii cum își imaginează școala ideală, cum ar vrea să îmbunătățească totul. Copiii ne-au povestit despre problemele și provocările educaționale cu care se confruntă. Ne-am axat pe acest lucru deoarece la vârsta lor este cel mai potrivit moment să începem eradicarea sărăciei.” Gordana și Anna

Unii participanți au scris articole pentru grupurile din care fac parte sau au ținut prezentări în care au descris experiența lor. Toate acestea au avut un impact enorm. Vă mulțumim mult.

Oferim cuvântul de încheiere lui Dimitar, care a exprimat ceea ce mai mulți participanți au simțit și au împărtășit informal:

„Uneori, atunci când avem îndoieli și nu vedem mereu luminița de la capătul tunelului - soluția la problemele comunităților pe care le reprezentăm, astfel de forumuri ne dau sentimentul că nu suntem singurii care se confruntă cu aceste probleme și că mai există și alții care au poate aceleași îndoieli și dificultăți ca și noi. Și în final putem învăța cu toții din aceste experiențe și practici.”

Acesta a fost scopul atelierului: să împărtășim cunoștințe, bune practici și să simțim sprijinul altor oameni implicați în lupta împotriva sărăciei și mai ales în tematica unei educații incluzive pentru TOȚI.

În cadrul acestui atelier ne-am confruntat cu anumite provocări deoarece fiecare dintre noi provenim din medii diferite. De asemenea, am purtat discuții în cinci limbi diferite. Mulțumim celor 12 interpreți voluntari care au asigurat interpretarea pe parcursul acestor zile. Ne extindem mulțumirile și către Maria Dacheva, Emanuela Artale and Dessislava Todorova pentru fotografiile și către Hélène Perdereau pentru desene. Mulțumim Fundației Give Eur-Hope, Ambasadei Franței din Bulgaria, fără sprijinul cărora atelierul și pregătirea acestuia nu ar fi fost posibile. Mulțumim Fundației Plovdiv 2019 care ne-a găzduit călduros în cele trei zile și care sprijină Școala Mobilă Stolipinovo.

Anexa 1: Contribuția pregătită în Stolipinovo

« Educație incluzivă pentru TOȚI: Împărtășirea experiențelor privind comunicarea cu persoanele cele mai dezavantajate »

Genika Baycheva,
Dimitar Panchev,
Véronique și Benoit Reboul-Salze

Timp de 4 ani am desfășurat activități în cartierul Stolipinovo, făcând cunoștință cu locuitorii prin intermediul inițiativelor de comunicare, în care mergeam în mijlocul lor și stăteam împreună de vorbă așezați pe scaune, oferindu-le tinerilor posibilitatea de a se exprima prin cântec, realizând interviuri cu anumite persoane pentru a înțelege modul de viață al oamenilor din aceste comunități, implicându-ne alături de părinții și copiii dintr-o zonă a cartierului Stolipinovo în inițiativa „Mobile School Stolipinovo” și în multe alte feluri...

În cadrul atelierului internațional din septembrie dorim să oferim unora dintre părinții pe care îi cunoaștem de foarte mulți ani și unora dintre profesorii care lucrează în cadrul a 2 dintre școlile din acest cartier oportunitatea de a-și exprima opiniile pe tema educației. Știm că educația și școala sunt subiecte sensibile. Suntem de părere că toată lumea are foarte multe de împărtășit.

Am acordat atenție discuțiilor cu aceste persoane și am învățat multe despre speranțele pe care le au cu toții cu privire la educație și școală și despre realitatea trăită de aceste persoane.

Realități exprimate:

„Poate că profesorii sunt problema. Poate că școala e problema. Nu știu. Poate că ghetoul reprezintă o problemă foarte mare.” (Profesor)

1. Toată lumea vrea ca toți copiii să învețe:

- *„Ne dorim să învețe la școală copiii noștri. Indiferent ce meserie învață, este important să învețe.” (Un tată)*
- *„Mi-aș dori să mergă la o școală profesională copiii mei, ca să învețe o meserie adevărată.”*
- *„Singurul lucru care îi motivează pe copii să mergă la școală este carnetul de conducere. Trebuie să termini 8 clase ca să îl poți obține” (Un tată)*

- *„Copiii ar trebui să învețe limba bulgară la școală.” (O mamă)*
- *„Este ideal să începi la o vârstă fragedă. Este foarte important să înveți limba bulgară devreme.” (Un tânăr)*
- *„Foarte mulți copii au vise și doresc să învețe. Abordarea este diferită pentru fiecare copil.” (Un profesor)*

2. Sistemul educațional era mai bun în trecut

- *„Eu am mers la școală doar până în clasa a treia, era o școală în afara cartierului. Fiul meu mai mic este în clasa a patra însă nu știe să scrie și să citească. Nu știe nici măcar să vorbească limba bulgară corect. Ce învață el? Ce va face în viitor? Eu am făcut trei clase și știu mai multe decât el. Vorbesc trei limbi: turcă, bulgară și germană!” (O mamă)*
- *„Diferența dintre ce știau copiii de clasa a patra înainte și ce știu copiii de clasa a patra de acum este enormă. Școala era foarte strictă...Una dintre fiicele mele a terminat clasa a 7-a. Va primi o diplomă, însă nu știe să scrie.” (Un tată)*

3. Există foarte multă segregare în școală

- *„Un alt factor foarte important pentru copii este faptul că sunt izolați în propria comunitate, nu întâlnesc copii bulgari și prin urmare nu pot vorbi bulgară cu aceștia. Lucrurile stăteau altfel înainte și acesta este motivul pentru care generația noastră vorbește bulgară mai bine decât copiii din ziua de azi...Segregarea copiilor în școli pentru bulgari și școli pentru copii de etnie romă este o problemă majoră pentru copiii din Stolipinovo.” (Un tată)*
- *„Sunt bulgari la școală. Nu mulți: cinci sau șase în fiecare clasă. Locuiesc în cartier.” (O mamă)*
- *„Atunci când copiii se duc în Germania pentru câteva luni, ei trebuie să vorbească germană, pentru că nimeni nu îi va înțelege dacă nu vorbesc. Prin urmare în câteva luni învață germană. Dacă la școală ar exista câțiva copii din Stolipinovo și câțiva copii din alte părți ale orașului, vor fi nevoiți să vorbească unii cu alții și copiii*

vor învăța bulgară...Integrarea ar trebui să implice ca toți copiii să vină în Stolipinovo și să învețe aici.” (Un tată)

4. Profesorii și părinții dau vina unii pe ceilalți.
 - „Cei doi fii mai mari ai mei nu învață nimic la școală. Unul dintre ei este în clasa a patra și nu știe literele. Nu am vorbit niciodată cu profesorii. Oricum nu ar avea niciun rost. Sunt sigur că mi-ar spune că e vina copiilor mei că nu învață. Ce rost are să mă întâlnesc cu ei?” (Un tată)
 - „Pentru părinți școala nu este o prioritate, chiar dacă am angajat doi medietori care fac parte din comunitate, și ei sunt părinți și lucrează pe bază de contract civil.” (Directorul unei școli)
 - „Părinții nu-și ajută copiii să învețe limba, nu fac niciun efort și nu îi ajută la teme.” (Directorul unei școli)
 - „Am vorbit cu profesorii și au spus că este vina părinților.” (O mamă)
5. Educația non-formală are un efect pozitiv asupra copiilor.
 - În clasă
 - „Trebuie să fii interesant și creativ. Și este dificil să le menții atenția mai mult de zece sau cincisprezece minute, fiecare lecție trebuie să fie diferită și, de asemenea, eu folosesc tehnici inovative de predare ...” (Un profesor)
 - „Inimă, suflet, energie, căutarea de metode, practici și idei noi și interesante care să faciliteze procesul de predare și să îl facă mai ușor și mai eficient. Adaptabilitatea, adică capacitatea de a înțelege ce îți spun copiii chiar și într-o manieră non-verbală, capacitatea de a înțelege nuanțele din vocile lor, de a trece lucrurile prin prisma lor, de a le adapta capacităților lor și de a le oferi informații prelucrate în așa fel încât ei să le poată folosi. Așadar, orice lucru care îi poate ajuta să audă, să atingă, să facă, să simtă, să spună, orice funcționează. Eu folosesc orice metode.” (Un profesor)

- În afara școlii cu profesorii
 - „Am o echipă de fotbal cu care am făcut o excursie la munte. Tuturor celor 20 de copii li s-a făcut rău în autobuz. Aici locuiesc, aici rămân, nu pleacă nicăieri. După doi ani, încă vorbesc în fiecare zi despre excursia asta. Orice lucru diferit este o aventură pentru ei.” (Un profesor)
 - „Procesul de învățare nu se realizează în timpul lecțiilor, ci prin organizarea și participarea la diferite evenimente, dar nu este ușor să le organizezi pentru că părinții sunt un obstacol.” (Un profesor)
- Atelierele desfășurate în cartier motivează copiii să învețe
 - „Ce să faci cu copiii, cum să te joci, cum să faci activități, chiar dacă e ceva simplu le oferă o structură și disciplină. Vedem cum copiii noștri au progresat.” (O mamă)
 - „Este important pentru copii să învețe cum să se poarte când merg la școală, cum să se poarte când vor fi adulți. Copiii învață foarte ușor când sunt încă mici.” (Un tânăr)

Dar există multe provocări și dificultăți pentru toți

1. E vorba de demnitate
 - „Ca să aibă acces la educație, copiii au nevoie în primul rând de lucrurile de bază ca să ajungă la școală. Dacă nu au încălțări, îmbrăcăminte, hrană și caiete, ei nu pot participa.” (Niște bunici)
 - „Vrem să spunem că avem o viață extrem de grea. Facem tot ce ne stă în puteri ca să le asigurăm traiul copiilor noștri. Suntem epuizate.” (Mai multe mame)
 - „Dacă eu vorbesc cu profesorii, ei îmi spun că dacă nu îmi trimit copiii la școală, ne vor tăia alocațiile. Dar tăindu-le, ei nu ne-au ajutat să trimitem copiii înapoi la școală.” (O mamă)
2. Statul nu ajută suficient
 - „Banii pe care îi primim de la stat sub forma alocațiilor pentru copii nu sunt suficienți pentru a trimite copiii la școală. 35 sau 45 leva (aprox. 90 RON) nu înseamnă nimic pentru o lună de zile. Avem nevoie de mai mult sprijin.” (Mai multe mame)

- „Politicienii mereu ne refuză pe noi – romi, turci, țigani, săraci – nu e nimeni să ne ia apărarea.” (Un tată)

Există multe întrebări legate de educație și de școli

1. De ce este folositor să mergi la școală?

- „Vreau ca toți copiii mei să învețe la școală, să nu mai trăiască în noroi ca acum.” (Un tată)
- „Atunci când faci studii, nu rămâi în aceeași situație de ilegalitate și analfabetism. Dacă ai mai multă școală e mai greu să fii păcălit.” (Un tată)
- „Indiferent cum au învățat, nimeni nu dorește să-i angajeze. Când spun că trăiesc în Stolipinovo, nu mai au nicio șansă să-și găsească de lucru. Majoritatea bulgarilor nu doresc să ia pe nimeni din Stolipinovo.” (Un tată)

2. Ce să învețe la școală?

- „Copiii mei nu reușesc să învețe la școală. Eu aș vrea să învețe meseria de frizer. Ei trebuie să învețe cum să aibă niște profesii.” (O mamă)
- „Încercăm să îi învățăm bulgară. În clasa a V-a ei nu știu fie deloc, fie foarte puțin să vorbească bulgară. Arta, sportul și calculatorul îi ajută să învețe bulgară.” (Un profesor)
- „Eu mă pricep să fac mecanică, chiar dacă nu am învățat la școală. Dacă aveam diplomă, aș fi lucrat ca mecanic în cartier.” (Un tată)
- „Aș vrea ca ei să aibă permis de conducere”. (Un tată)
- „Una dintre problemele copiilor este lipsa de cunoștințe generale, adică nu știu cuvintele pentru anumite lucruri nici în limba lor, dar aici (în clasă) e mai bine.” (Un profesor)
- „Școala ar putea fi o ocazie bună să afle despre muzica bulgărească, să cunoască diferite obiceiuri, nu doar cum să sărbătorească Bayram-ul, asta știm și noi în cartier.” (O mamă)

3. O mare dificultate de comunicare între școală și părinți

- „Noi nu avem contact cu profesorii, nu știm ce se întâmplă cu copiii, dacă învață ceva acolo, nu mergem la ședințe.” (O mamă)

- „Comunicăm cu școala, dar greu. În procesul educațional trebuie să se implice școlile, dar și părinții și copiii. Pentru mai multă schimbare, părinții trebuie să fie implicați și să-și sprijine copiii, să meargă la ședințe atunci când sunt chemați la școală.” (Mai multe mame)

- „Eu nu vreau să merg la ședințele cu părinții. Nu e interesant, nu are rost. Una dintre probleme este vorbitul în bulgară. De fiecare dată, profesorii îmi spun același lucru – că trebuie să vorbesc bulgară cu copiii mei. Când mergem la ședințele cu părinții, uităm jumătate din ce au spus profesorii în bulgară până ajungem înapoi acasă.” (O mamă)

- „Școala este un spațiu pentru copii, noi adulții nu avem loc acolo. Școala nu e locul nimănui, ea aparține doar copiilor.” (Un tată)

- „E foarte greu să-i prinzi pe părinți. Unii părinți mi-au zis: «La școală tu ești tatăl copilului meu».” (Un profesor)
„Când oamenii văd un țigan, ei văd doar lucruri rele. Noi acum am încercat să vedem părțile lor bune.” (Un profesor)

4. Dar părinții îi învață pe copii abilități practice

- „Am învățat-o pe fata mea cum să administreze un magazin, cum să aibă grijă de casă. Acum ea este capabilă să facă asta.” (O mamă)
- „Viața este grea. Toți copiii mei știu să tricoteze, eu i-am învățat. Eu tricotez și iarna câștig bani cu ce am tricostat. Am învățat-o pe fiica mea cum să facă unghii, manichiură, să vopsească părul, dar și să facă pieptănături... dar și pe băieții mei și pe soț.” (O mamă)

5. Probleme legate de siguranța copiilor

- „Fata noastră a lăsat școala acum trei ani, când avea 11 ani. Era hărțuită la școală, nimeni nu o proteja. Eu nu am avut altă opțiune, m-am așteptat ca profesorii să vină la mine și să discutăm ce să facem. Nimic. N-a venit nimeni.” (O mamă)
- „Acum la școala din Naiden Gerov există un sistem de securitate, ai nevoie de o cartelă ca să intri, nimeni din exterior nu poate intra. Este mai sigur. E important să

protejăm fetele. De exemplu, fata mea se teme de un băiat, care o hărțuia, se lua de ea pentru că o plăcea și de aceea ea n-a mai vrut să meargă la școală. Acum merge iar la școală. Dar niciodată nu se duce și nici nu se întoarce singură.” (O mamă)

Posibile idei și instrumente pentru viitor

Rolul de mediator

- *„Nu există profesori din comunitate și nici nu există mediator școlar. Ar fi foarte util să fie cineva pentru că mulți copii nu vorbesc bulgara.” (Un tată)*

Părinții primesc feedback, un mod diferit de a lucra cu copiii la grădiniță

- *„Copilul meu cel mic merge la grădiniță în Pencho Slaveykov. Profesorii îmi spun că învață bine. Eu sper că va reuși să termine clasa a 12a la școala profesională.” (Un tată)*

Utilizarea și învățarea de bune practici: metode inovative de predare în clasă și în afara școlii

- *„Facem mici ateliere în care experimentăm... Cel mai important rezultat este emoția, să faci copilul să se întorcă la tine (să vină din nou la școală). Copiii din grupul meu sunt foarte expresivi. Trebuie să-ți folosești intuiția ca să vezi ce funcționează. De exemplu, poți folosi meniuri ca să-i faci să învețe lucruri, precum și instrumente informale precum internetul, laptop-uri, telefoane mobile inteligente.” (Un profesor)*
- *„Pentru mine, orice sunt copiii capabili să învețe, cum ar fi abilități practice la ateliere, este important.” (Un tată)*

- *„Pentru bilingvi poate fi stresant să nu-și folosească limba maternă. De aceea învățarea ar trebui să fie în paralel, în ambele limbi, chiar dacă unora dintre colegii mei de aici de la școală nu le place această abordare.” (Un profesor)*
- *„Există și profesori buni. Fiul meu de 14 ani a avut noroc de unul bun. El vine la noi acasă, aproape în fiecare zi în care băiatul meu lipsește de la școală.” (Un tată)*

Asistență pentru cei lăsați în urmă

- *„De doi ani, există grupuri care se ocupă de copiii care au abandonat școala, aducându-i din nou la școală. Acești profesori fac tot ce pot ca să-i aducă înapoi la școală.” (Un tată)*

Despre atelierele desfășurate în stradă:

- *„De ce continuați să veniți aici? Uneori copii nu se poartă frumos și voi totuși continuați să veniți... Nimeni nu mai face asta – profesorii nu vin niciodată aici.” (O fetiță)*
- *„Atitudinea voastră e diferită de cea a profesorilor. Copiii nu fug de la atelier datorită atitudinii voastre. Cititul este cel mai important, și învățatul este foarte important. Copiii țin pentru că nu pot vorbi în bulgară, le este greu să se exprime altfel. E greu să gestionezi un grup mare, dar la aceste ateliere ei învață ceva și nu vor uita ce fac.” (O mamă)*

10 august 2019

DISCOVERED SPACES
ОТКРИТИ ПРОСТРАНСТВА

Despre ATD Lumea a Patra

ATD Lumea a Patra este o mișcare mondială de solidaritate pentru și cu persoanele și familiile cele mai izolate și stigmatizate din cauza sărăciei extreme. ATD Lumea a Patra aduce împreună oameni din diferite părți sociale care gândesc și acționează împreună. Să trăim cu toții în demnitate presupune să acționăm în așa fel încât toți oamenii să fie luați în considerare.

Mișcarea ATD Lumea a Patra din Europa de sud-est, activă în Bulgaria din anul 2015, are ca obiectiv să cunoască inițiativele de combatere a sărăciei ale altor organizații, grupuri sau persoane, prin implicarea alături de persoanele care trăiesc în sărăcie. Una dintre solicitările persoanelor întâlnite a fost crearea unor spații comune care ajută la păstrarea angajamentului. S-au format legături cu mai multe persoane și grupuri din Bulgaria, Ungaria, Macedonia de Nord, România și Serbia.

ATD Lumea a Patra se angajează „să nu lase pe nimeni în urmă”, așa cum este prevăzut în Obiectivele de Dezvoltare Sustenabilă, întâlnindu-i pe cei care duc vieți foarte dificile și căutând implicarea activă a acestor oameni, începând cu „cei mai din urmă întâi.”

Contact for South-East Europe :

benoit.reboulzalze@atd-fourthworld.org

+359 876 718 983

www.atd-fourthworld.org

veronique.reboulzalze@atd-fourthworld.org

+359 878 189 254

www.overcomingpoverty.org

© ATD Fourth World 2020